

GREETJE VAN DEN BERG

Witte orchidee

**GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER**

1

Caroline Nijenhuis kauwt langzaam de laatste hap van het hoofdgerecht weg, pikt nog een asperge uit het roestvrijstalen schaalte op tafel en laat die langzaam op haar vork rond-draaien voor ze er een klein hapje van neemt. Alles is goed op deze avond, in dit restaurant. De maaltijd smaakt voortreffelijk, de wijn is van superieure kwaliteit, de muziek is niet overheersend en de ober is bescheiden maar vriendelijk. Haar ogen dwalen naar buiten, waar in het schijnsel van de lampen op het terras de roeiboot aan de vlonder zachtjes danst op de golfslag van het meer. Met het invallen van de duisternis is het daar rustig geworden. Een eindje verderop kan ze nog een paar eenden ontwaren, die geen problemen met het donker lijken te hebben. Nu worden ze niet langer opgejaagd door honden die plotseling in het water springen terwijl hun baasjes langs de kant staan te roepen. De vrede van een ingeslapen lentedag is ingevallen. Vanavond heeft ze hier de zon onder zien gaan en de bewoners van het water geobserveerd. Futen die eindelijk onder het wateroppervlak doken, ruziëndes woerden, verliefde zwanen.

De ober informeert of hij kan afruimen, wil weten of het heeft gesmaakt en stapelt vervolgens de borden en schalen op elkaar. Ze ziet hoe hij keurig rechtop in de richting van de keuken loopt, de deur zwaait open, even ziet ze een flits van een man met een witte jas, dan valt de deur weer dicht.

Arthur Aardenburg schenkt haar glas nog eens vol. Ze kijkt naar zijn brede handen, naar de zwarte haren op zijn arm, naar de fijne gouden armband om zijn pols, die zij hem ooit heeft gegeven. Alles aan Arthur is haar vertrouwd. Ze legt haar handen op de rand van de tafel en bestudeert de verzorgde, glanzend gelakte nagels met de witte randen. Het is plezierig om verzorgde handen te hebben waarvoor je je niet hoeft te schamen. Met de vingers van haar rechterhand wrijft ze over de rug van haar linkerhand. De huid voelt zacht en aangenaam. Als ze opkijkt, ziet ze dat hij lacht. Het brengt haar in verwarring.

‘Wat is er?’ wil ze weten. ‘Waarom lach je nou?’

‘Je ziet er vanavond fantastisch uit,’ zegt hij alsof hij haar vraag niet heeft gehoord.

Arthur, sinds jaar en dag haar partner als ze uitgaat, haar vriend als ze problemen heeft,

haar geliefde als ze zich eenzaam voelt. Haar blik wendt zich af naar buiten, waar een serverster op het terras de parasols inklapt. Dan dwalen haar ogen weer terug en worden in zijn bruine ogen gevangen. Zijn donkere haar hangt in een lok over zijn hoge voorhoofd. Iets in zijn blik verontrust haar ineens. Nerveus frutselt ze aan de ruche van haar roze gebloemde bloes. Ze probeert hem af te leiden door op een ander onderwerp over te gaan. 'Heb je gehoord welke maatregelen dit kabinet nu weer voor apothekers heeft bedacht?'

Normaal is hij direct geïnteresseerd als het over zijn beroepsgroep gaat. Nu glimlacht hij alleen, buigt zich over de tafel en legt zijn brede, grote hand over de hare. 'Ik heb het vandaag wel gehoord, maar het heeft weinig indruk op me gemaakt. Ik was met heel andere dingen bezig.'

Ze wil dat hij nu zijn mond houdt, maar aan zijn gezicht ziet ze dat het niet langer mogelijk is om hem te stoppen.

'Liefje, we zijn al zo lang samen.' De heerlijke sfeer van deze avond is helemaal verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor verwarring. Het is net of ze in een droom verzeild is geraakt. Zijn serieuze gezicht, zijn handen op de hare, de

woorden die hij spreekt. 'We hebben zoveel gedeeld, we voelen elkaar zonder woorden aan.'

Opnieuw klapt de keukendeur een moment open, het licht bij hun tafel dooft plotseling. Ze wil nu wakker worden in haar eigen kamer, in het brede bed dat ze met niemand hoeft te delen. Ze kan niet anders dan zwijgend toezien en de gebeurtenissen over zich heen laten komen. Met een brede grijns komt de ober in de richting van hun tafel, voorzichtig draagt hij de schaal met ijs die spetterend verlicht wordt door een regen van gouden sterretjes. Ze is zich heel erg bewust van de blikken rondom hen, de vermaakte uitroepen. Iemand merkt iets te luid op, 'Als ze nu maar ja zegt.'

'Geweldig, wat een verrassing,' zegt ze en ze probeert niets van haar verwarring en die enorme brok in haar maag te laten merken. Haar glimlach doet bijna zeer aan haar kaken en opgelucht merkt ze dat de verlichting kort daarna weer op volle sterkte is. De ober laat de kurk van een fles champagne schieten en schenkt hun glazen vol. Arthur schuift wat ongemakkelijk heen en weer op z'n stoel, verontschuldigt zich als de man hen weer alleen laat. 'Hij was te vroeg.'

Ze schiet in een zenuwachtige lach en hoopt nog steeds dat hij de vraag niet zal stellen.

‘Wat hindert het.’ Haar lach lijkt hem moed te geven. Hij reikt haar het glas. ‘Zullen we maar toosten op een lang en gelukkig leven samen?’

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Ik dacht dat het wel duidelijk was. Ik wil je vragen of je met me wilt trouwen.’

‘Trouwen?’ Ze spreekt het woord uit alsof ze niet begrijpt wat het inhoudt en leest nu iets van ongeduld in zijn ogen.

‘Zo heel raar is dat toch niet? We kennen elkaar al zo lang. Jij bent inmiddels ook dertig, ik ben nog twee jaar ouder. Ik vind het een mooie leeftijd om samen verder te gaan, om niet steeds weer afscheid van je te hoeven nemen, om een gezin te stichten.’

‘Arthur, meen je dat nou echt?’

‘Wil jij dat niet?’

Nog steeds worden er blikken op hen geworpen. Ze voelt zich ongemakkelijk. ‘Ik heb je toch al heel vaak gezegd...’

‘...dat je je niet wilt binden,’ begrijpt hij direct. ‘Ik ken dat hele verhaal. Je bent lang genoeg in je vrijheid beknot, bijna doodgeknuffeld, maar trouwen houdt toch niet in dat

je elkaars eigendom wordt? Ik ben van plan je vrij te laten. Ik ken je behoefte aan zelfstandigheid en wil die respecteren. Ik ben je moeder niet.'

'Je hebt het dus gewoon niet begrepen!' Ze zegt het te luid. De interesse van de andere gasten wordt opnieuw gewekt. Men lijkt in de gaten te krijgen dat ze niet direct toehapt.

'Eet je ijs maar op, dan kunnen we daarna gaan,' stelt hij voor en ze ziet hoe hij zelf lusteloos in het romige ijs prikt, een beetje onzeker kijkt hij af en toe om zich heen. Ergens welt iets van medelijden op, dwars door haar verontwaardiging heen, maar ook iets van schuldgevoel. Ziende blind is ze geweest. Als ze beter had opgelet, dan had ze dit kunnen zien aankomen. Had hij de laatste tijd niet opvallend vaak gesproken over het feit dat ze zo goed met elkaar overweg konden en hoeveel moeite hij had met het feit dat hun samenzijn altijd weer eindigde in een afscheid? Als een struisvogel had ze haar kop in het zand gestoken. Ze had deze pijnlijke avond kunnen voorkomen als ze hem nog eens goed duidelijk had gemaakt dat ze er niet voor voelt om zich te binden.

Hij schuift ineens zijn schaal met ijs van zich af. 'Ik houd het hier niet meer uit.'

Opnieuw ziet ze hoe er rond hen blikken van verstandhouding worden geworpen. Hoe heeft hij het ook zo kunnen aanpakken? Waarom moest hij haar zo overdreven in een restaurant vragen? Het is alsof hij haar voor het blok wilde zetten. Haar medelijden maakt plaats voor woede. 'Ik ga vast naar buiten,' zegt ze en duwt met een heftig gebaar haar stoel naar achteren. Ze ziet duidelijk de spot op de gezichten rond haar als ze het restaurant uitloopt. Opgelucht staat ze even later buiten waar de koele avondlucht haar verhitte gezicht streelt. Langzaam loopt ze naar de auto van Arthur en als ze met haar rug steun zoekt tegen het portier, realiseert ze zich plotseling dat deze avond het einde van hun vriendschap heeft ingeluid. Tweeëntwintig was ze toen ze Arthur leerde kennen op een feestje bij wederzijdse kennissen. Ze was ernaartoe gegaan omdat ze er niet onderuit kon. Van feestjes had ze nooit gehouden en in die tijd helemaal niet. Onhandig had ze een zitplaats gezocht en toen die er niet meer bleek te zijn, had ze zich wat ongelukkig tussen een aantal mensen aan een statafel gewurmd. Daar had ze even later een glas appelsap uit haar handen laten vallen. Met een knalrood hoofd had ze zich veront-

schuldigd, terwijl achter haar ogen de tranen brandden. Arthur had een doekje uit de keuken gehaald en even later een nieuw glas appelsap. Hij had van de gelegenheid gebruikgemaakt en was naast haar geschoven. ‘Voel jij je ook zo ongelukkig bij dit soort evenementen?’ had hij gevraagd en juist die woorden hadden het ijs ogenblikkelijk doen breken. Het feest was niet langer vervelend. De tijd verstreek zonder dat ze het in de gaten hadden en ze waren nog lang niet uitgepraat, toen ze met de laatste gasten vertrokken. Er volgde een nieuwe afspraak.

De deur van het restaurant wordt met een klap dichtgegooid en Arthur beent met grote passen haar richting uit. Onder het lopen trekt hij met heftige bewegingen zijn colbert uit, gooit het achteloos op de achterbank nadat hij het portier van de auto heeft geopend. Zijn gezicht staat grimmig, zwijgend neemt hij achter het stuur plaats.

‘Het spijt me,’ zegt ze zachtjes, als ze naast hem in de auto is geschoven. Haar woede is plotseling gezakt, lijkt nu overdreven. Hij reageert niet, draait het contactsleuteltje om en rijdt de parkeerplaats af.

‘Laten we er rustig over praten,’ merkt ze met de moed der wanhoop op. ‘Het overviel

me en je weet hoe ik over een huwelijk en een gezin denk. Je kent me toch? Je weet toch hoeveel moeite ik heb om me te binden?’

‘Hoe vaak hebben we daar niet over gesproken? Soms heb ik het idee dat al onze gesprekken alleen maar daarover gingen. Jarenlang hebben we gepraat over je jeugd, over je moeder, over je trauma’s. Ik meende dat je me in al die jaren had leren kennen als iemand die je vrijlaat. Mijn grootste teleurstelling vanavond is niet dat je mijn aanzoek afwijst, maar veel meer dat je me na al die jaren gewoon nog niet kent. Je verwijt mij dat ik jou niet ken, maar je vergeet naar jezelf te kijken. Ik wil bij je zijn omdat ik van je houd.’

‘Mijn moeder heeft ook altijd beweerd dat ze alles uit liefde voor mij deed, maar daarmee heeft ze wel mijn leven verziekt.’

‘Ik ben je moeder niet!’ Hij heeft die woorden uitgeschreeuwd en nu echoën ze na in de enge ruimte van de auto, boven het gezoem van de motor uit. Ze weet niet meer wat ze moet zeggen, voelt zich schuldig en daardoor welt haar boosheid opnieuw op. Ze weigert zich langer schuldig te voelen, omdat ze niet kan voldoen aan de eisen die een ander aan haar stelt. Ze heeft een hekel aan zijn gekwetste